

Justis- og beredskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-til-forskrift-om-forenklet-forelegg-ved-befatning-med-mindre-mengder-narkotika-til-egen-bruk-og-til-endringer-i-politiregisterforskriften-sperring-av-opplysninger-i-reaksjonsregisteret/id3167691/?expand=horingsnotater>

Deres ref:
26/1273

Vår ref:
2026/39/1

Dato:
30.09.2026

Høringsuttale - Forslag til forskrift om forenkla førelegg ved befatning med mindre mengder narkotika til eget bruk og endringer i politiregisterforskriften

Hardangerrådet IKS viser til Justis- og beredskapsdepartementet sitt høringsnotat av 26. juni 2026.

Hardangerrådet representerer kommunene Eidfjord, Kvam, Ullensvang og Ulvik, og ønsker særleg å kommentere forslaget ut frå eit førebyggjande perspektiv, med vekt på barn, unge og unge vaksne.

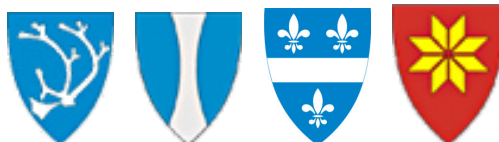
Unge og tidleg innsats

Hardangerrådet støttar at personar under 18 år ikkje skal omfattast av ordninga med forenkla førelegg. Etter forslaget skal personar under 18 år som hovudregel møtast med betinga påtaleunnlating med krav om oppmøte ved rådgjevande eining for russaker.

Hardangerrådet meiner dette er eit viktig prinsipp. For barn og unge bør reaksjonen ha eit tydeleg førebyggjande formål og bidra til at unge med risikofylt rusbruk blir fanga opp og får relevant oppfølging så tidleg som mogleg.

Vi meiner det er særleg viktig å vere merksam på unge vaksne etter fylte 18 år. Departementet viser sjølv til ein 18-åring som nyleg har starta risikofylt bruk av potente narkotiske stoff, som døme på ein person der ordinær straffesaksbehandling og oppfølging kan vere meir tenleg enn eit forenkla førelegg.

Hardangerrådet meiner det bør vere tydelege nasjonale kriterium for korleis politiet skal vurdere hjelpebehov hos unge vaksne, slik at begynnande rusproblem ikkje berre blir møtte med ei bøtereaksjon.

Signalverknad og reaksjonsnivå

Forslaget legg opp til standardiserte bøtesatsar på 1 500, 2 000, 2 500 og 3 000 kroner, med ei øvre grense for fellesbot på 5 000 kroner. Departementet viser til at bøtenivået skal vere lågt.

Hardangerrådet meiner departementet bør vurdere nærare kva signalverknad dette kan få, særleg overfor unge. Bruk og innehav av narkotika vil framleis vere straffbart, og ei enklare og raskare reaksjonsform bør ikkje skape inntrykk av at slike lovbrøt blir vurderte som uvesentlege.

Vi meiner også det er grunn til å vurdere forholdet mellom reaksjonsnivået for mindre narkotikalovbrøt og andre lovbrøt. Forenkla førelegg etter ordninga skal som hovudregel ikkje registrerast i reaksjonsregisteret.

Hardangerrådet ber derfor departementet tydeleggjere korleis bøtenivå og andre konsekvensar er vurderte opp mot prinsippet om forholdsmessige reaksjonar.

Lokalt politi i Hardanger støttar høyringsuttalen og peikar særleg på at ei slik ordning kan få alvorlege konsekvensar for generelle haldningar til narkotikabruk. Når ein allereie i dag ser konsekvensane av gjeldande praksis, må departementet vurdere risikoen for at ei forenkla reaksjonsform over tid kan bidra til normalisering og utvikling av normer og kultur som svekkjer det førebyggjande arbeidet.

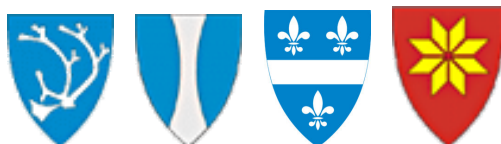
Samhandling mellom politi og kommune

Førebygging av rusmiddelbruk blant unge krev tett samhandling mellom politi og kommunale tenester.

Høyringsnotatet viser til at politiet kan vurdere å vise personar til frivillig oppmøte ved kommunal rådgjevande eining for russaker.

Hardangerrådet meiner denne moglegheita bør nyttast aktivt overfor unge vaksne der det er teikn på risikofylt rusbruk, også der vilkåra for forenkla førelegg elles er oppfylte.

Det bør etablerast tydelege rammer for samhandling mellom politi, rådgjevande eining og andre relevante kommunale tenester. For mindre kommunar kan interkommunale løysingar vere viktige for å sikre tilstrekkeleg kompetanse og kapasitet.

Økonomiske og administrative konsekvensar – punkt 6 i høyringsnotatet

Departementet legg i punkt 6 til grunn at ordninga vil kunne effektivisere politiet sitt arbeid, mellom anna gjennom redusert behov for rusmiddeltesting, analyse, etterforskning og vidare påtalemessig oppfølging. Samstundes blir det peika på at politiet må gjere skjønnsmessige vurderingar av mellom anna rusmiddelpåverknad, omfanget av rusmiddelproblem og eventuelt behov for helsehjelp, og at dette vil krevje grundig opplæring.

Hardangerrådet meiner dei økonomiske og administrative konsekvensane for kommunane må vurderast tydelegare.

Dersom kommunane skal følgje opp fleire unge gjennom rådgjevande einingar for russaker og andre førebyggjande og helsefaglege tenester, kan dette gi auka behov for kapasitet, kompetanse og samhandling. Dette er særleg relevant for mindre kommunar, der fagmiljøa kan vere små og behovet for interkommunale løysingar større.

Hardangerrådet meiner nye eller utvida oppgåver for kommunane må følgjast av tilstrekkelege ressursar og klare rammer for ansvar og samhandling.

Hardangerrådet si tilråding

Hardangerrådet ber departementet særleg leggje vekt på at:

- unge under 18 år framleis blir møtte med ei reaksjonsform som legg til rette for tidleg oppfølging,
- det blir utarbeidd tydelege kriterium for å identifisere unge vaksne med begynnande eller risikofylt rusbruk,
- signalverknaden og den allmennpreventive effekten av låge, standardiserte bøtesatsar blir vurdert nærare,
- departementet vurderer risikoen for at ordninga kan bidra til normalisering og til å endre normer og kultur knytt til narkotikabruk,
- reaksjonsnivået blir vurdert opp mot prinsippet om forholdsmessige reaksjonar,
- politiet får nødvendig opplæring og rettleiing,
- det blir lagt til rette for god samhandling mellom politi og kommunale tenester, og
- økonomiske og administrative konsekvensar for kommunane blir vurderte og kompenserte dersom ordninga medfører nye eller utvida oppgåver.

Hardangerrådet meiner eit effektivt reaksjonssystem ikkje berre må sikre rask behandling av lovbrøt, men også bidra til å hindre at eksperimenterande eller sporadisk rusbruk blant unge utviklar seg til meir omfattande rusproblem.

Med venleg helsing
Hardangerrådet iks

Ann Irene E. Myrheim
Dagleg leiar

